

III PODLASKIE FORUM EKONOMISTÓW

Tematem III Podlaskiego Forum Ekonomistów, które odbyło się 20 marca 2009 roku na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku był „Współczesny wymiar kryzysu – teoria i praktyka”. W spotkaniu udział wzięli pracownicy i studenci wyższych uczelni ekonomicznych w Białymstoku: Wydziału Zarządzania Politechniki Białostockiej, Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku oraz przedstawiciele „świata praktyki gospodarczej”: sektora bankowości, nieruchomości i biznesu.

Zgromadzonych gości powitała prowadząca spotkanie dr hab. Mirosława Kozłowska-Burdziak, prof. UwB, przewodnicząca Uczelnianego Koła PTE na Uniwersytecie w Białymstoku, krótko przypominając ideę Podlaskiego Forum Ekonomistów.

Do problematyki spotkania nawiązała następnie Prodziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB, która pokrótce przypomniała specyfikę ostatnich kryzysów światowych, zwracając uwagę na ich znaczenie gospodarczo-społeczne. Zwróciła także uwagę na jedno z podstawowych pytań dotyczących kryzysów: Jak wpłynąć na gospodarkę aby kryzysy nie były zbyt głębokie? Jak ma być rola rynku a jaka instytucji? Wyrażając uznanie z podjętej inicjatywy podlaskich spotkań Pani Prodziekan życzyła owocnych obrad.

Jako pierwszy wprowadzenia do problematyki dokonał dr hab. Robert Ciborowski prof. UwB prezentując referat nt: Uwarunkowania i skutki kryzysu finansowego 2008”. Prelegent zwrócił uwagę na następujące kwestie:

- kryzys jest integralną częścią gospodarki (cykliczność),
- obecny długofalowy trend jest wzrostowy,
- jak wpłynąć na gospodarkę, aby ten okres kryzysu był najkrótszy?
 - Czy wiodącą powinna być rola rynku? (błędy, pomyłki przedsiębiorców),
 - Czy polityka gospodarcza? (błędy interwencjonizmu).

Prof. Ciborowski zwrócił uwagę na fakt, że przyczyną obecnego kryzysu jest nagromadzenie nietrafnych decyzji inwestycyjnych, spowodowane nieodpowiednią polityką finansową rządów. Decyzje kredytowe podmiotów gospodarczych podyktowane dostępnością pieniądza, a nie możliwością spłaty, doprowadziły do ekspansji kredytowej.

Zdaniem Prelegenta niezbędne działania powinny obejmować między innymi:

- powrót dyscypliny makroekonomicznej,
- liberalizację procesów gospodarczych,
- ograniczenia wydatków socjalnych,
- politykę propodażową,
- niezbędne regulacje instytucjonalne.

Kolejny prelegent prof. dr hab. Jan Dzięwulski w swoim referacie nt.: „ III RP wobec kryzysu – czyli między koniecznością a niemożnością” przypomniał słuchaczom czynniki wywołujące kryzysy, wg czołowych przedstawicieli myśli ekonomicznej. Następnie

scharakteryzował pokrótce kryzysy w USA i Niemczech oraz wskazał na metody walki z ich negatywnymi skutkami, podkreślając zawodność liberalizmu gospodarczego, który w sytuacjach kryzysowych te negatywne skutki pogłębiał.

W odniesieniu do obecnego kryzysu prof. Dziewulski wskazał, iż należy [m.in.](#) odrzucić politykę oszczędności budżetowych oraz opracować i wcielić w życie szeroki program interwencji państwa w gospodarkę w celu jej dynamizacji.

W dyskusji, która nastąpiła po referatach przedstawiających odmienne podejście do metod walki z kryzysem wiele miejsca poświęcono potrzebie i narzędziom interwencjonizmu państwowego w czasie kryzysu. Zwrócono między innymi uwagę na fakt, iż w warunkach globalizacji, kiedy gospodarki są otwarte, wprowadzane regulacje nie przyniosą oczekiwanych efektów. Poza tym finansowanie interwencji z deficytu budżetowego, to poważne zagrożenie inflacją.

Nie mają natomiast charakteru inflacyjnego pieniądze z UE, które należy wykorzystywać w jak największym stopniu.

Po przerwie problematyka Forum dotyczyła dwóch szczegółowych obszarów gospodarki: rynku bankowego i nieruchomości.

Dr Wojciech Tarasiuk, Dyrektor Oddziału Regionalnego PKO B.P. w Białymstoku w swoim wystąpieniu „Kryzys finansowy – co na to polskie banki?” wskazał na objawy kryzysu w sektorze bankowym, mechanizm jego przenoszenia w gospodarce oraz przedstawił bieżącą sytuację polskiej bankowości.

Z przedstawionych danych wynika, iż chociaż polskie banki nie są zagrożone kryzysem, to jednak mają trudności ze zgromadzeniem środków na akcję kredytową. Zgromadzone depozyty są niewystarczające, nie istnieje też rynek międzybankowy. Rozwiązaniem problemu mogłoby być np. ograniczenie rezerw na rachunkach bankowych.

Dr Munir Al.-Kaber w referacie pt.: „Kryzys mieszkaniowych kredytów hipotecznych w USA – przyczyny i skutki” wskazał, że źródłem obecnego kryzysu kredytowego w USA i niektórych krajach UE jest mechanizm ekspansji bankowości hipotecznej generujący błędne przesłanki dla zarządzania ryzykiem, głównie w wyniku przewartościowania zabezpieczeń. Kryzys na amerykańskim rynku subprime miał negatywne skutki dla płynności nie tylko tamtejszego rynku finansowego, ale również dla płynności rynków innych krajów, które zostały nim „zarażone”. Kryzys finansowy spowodowany był przy tym przede wszystkim nadmierną ekspansją kredytów hipotecznych oraz niepoprawną oceną ryzyka kredytowego przez instytucje ratingowe. Dodatkowo brak pewnych regulacji na rynku mieszkaniowym, standardów ochrony konsumenta oraz przejrzystości i regulacji niebankowych instytucji finansowych spowodował załamanie się rynku amerykańskiego. Przez lata rynek kredytów subprime był źródłem zysków pożyczkodawców. Rodziny zamożne były także wielokrotnie nakłaniane do zaciągania kredytów o podwyższonym ryzyku. Rezultatem takich działań było doprowadzenie rynku amerykańskiego na skraj recesji. W ostatnich latach obserwuje się kryzysy finansowe w skali globalnej. Skutki kryzysu subprime mają wymiar światowy. W dobie globalizacji rynków finansowych głównym kanałem rozprzestrzeniania się kryzysu kredytowego poza instytucje kredytowe jest sekurytyzacja kredytów hipotecznych.

W dyskusji nawiązano przede wszystkim do sytuacji na rynku bankowym. Wskazano np., że braki kapitałowe banków w wielu wypadkach są następstwem procesu ich prywatyzacji. Zdaniem dr Tarasiuka banki działają racjonalnie w mikroskali. W skali całej gospodarki państwo powinno dysponować narzędziami kontroli sektora finansowego.

Podsumowując problematykę III Podlaskiego Forum Ekonomistów należy podkreślić, że:

- Każdy kryzys mimo wielu podobieństw przebiega jednak w innych uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych. Te same metody walki z sytuacją kryzysową mogą więc przynieść odmienne efekty;
- Przy aktywizacji gospodarki powinny być wykorzystywane narzędzia nie powodujące zagrożenia inflacją np. środki finansowe UE, łatwiej dostępne kredyty;
- Bezpośrednią przyczyną kryzysów jest niejednokrotnie ingerencja państwa (np. na rynku nieruchomości w USA). Zatem liberalizacja procesów gospodarczych i działania przede wszystkim pro-rynkowe stwarzają mniejsze zagrożenie kryzysem.

Pełne teksty referatów wygłoszonych na III Podlaskim Forum Ekonomistów zostaną opublikowane w kwartalniku „Optimum. Studia Ekonomiczne” wydawanym przez Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku. Kolejne Forum odbędzie się na Wydziale Zarządzania Politechniki Białostockiej.

Przewodnicząca UK PTE przy

Uniwersytecie w Białymstoku

Dr hab. Mirosława Kozłowska-Burdziak